

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1550-07

29 אפריל 2012

כהן נ' בויימלגרין

בפני כב' השופט אורי שהם

1

בעניין:

1. ישעיהו בויימלגרין
2. ש. בויימלגרין אחזקות בע"מ
3. בי קפיטל 36 בע"מ
4. בויימלגרין קפיטל בע"מ

המבקשים (הנתבעים)

ע"י ב"כ עו"ד דורון זבולון

-נגד-

1. דורון כהן

2. נתן ציבין

המשיבים (התובעים)

ע"י ב"כ עו"ד אילן אמיר

2

3

החלטה

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

1. לפניי בקשה מטעם הנתבעים (להלן: "המבקשים") לערוך את חקירתו של מר ישעיהו בויימלגרין (להלן: "המבקש 1"), אזרח אמריקני, אשר הגיש תצהיר עדות ראשית בתיק דנן, וזאת באמצעות כינוס וידאו (Video Conference).

טענות הצדדים

2. בפתח הבקשה, טען ב"כ המבקשים, עו"ד דורון זבולון, כי לאחרונה התגלתה אצל המבקש 1, אשר מרכז חייו ועסקיו הינו בארה"ב, בעיה בריאותית, בעטיה הוא אינו מסוגל לטוס טיסות ארוכות. טיסה לישראל, כך הובהר, תגרום לו נזק גופני, ועשויה להחמיר את מצבו הבריאותי. המבקש 1 צירף לבקשתו תעודה רפואית מיום 19.03.12, המתעדת את ביקוריו של המבקש אצל רופאו, בסוף חודש פברואר וביום 19.03.12. בתעודה נטען כי בביקור הראשון דיווח התובע על פריצת דיסק מותני חמורה, ובביקורו השני המבקש עדיין התלונן על הקרנה של הכאב לרגלו, אשר מחמיר בישיבה ובכיפוף. עוד ציין המבקש, כי יש שיפור קל ב"חולשה". הרופא המטפל בו, הפנה אותו לבדיקה וטיפול נוספים, וייעץ למבקש שלא לטוס מעבר לים עד להקלה בכאב. במסגרת הבקשה, אליה צורף גם תצהירו של המבקש, נטען, כי עפ"י ההלכה הפסוקה מצב בריאותו של העד מהווה "סיבה טובה" המונעת את הגעת העד לישראל, והמצדיקה את העדתו באמצעות כינוס וידאו. עוד צויין, כי מאחר שמדובר בהעדת הנתבע, להבדיל מהתובע, על בית המשפט ליישם, בגמישות יתר, את השיקולים המנחים אותו בקביעת ההחלטה על אופן העדות. ב"כ המבקשים, הבהיר, כי יש להענות לבקשה האמורה, קל וחומר כאשר המבקש 1 נגרר להליכים המשפטיים כנתבע אישי, אף שקיימת העדר יריבות ברורה, בינו לבין התובעים. דחיית בקשת הנתבעים, כך נטען, תפגע בזכותו הבסיסית של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1550-07

29 אפריל 2012

כהן נ' בויימלגרין

בפני כב' השופט אורי שהם

המבקש להתגונן מפני התביעה כדבעי, ותגרום לו נזק בלתי הפיך. זאת, כאשר קבלת הבקשה לא תפגע כלל בתובעים.

3. בתגובת המשיבים, טען בא כוחם, עו"ד אילן אמיר, כי דין הבקשה להדחות משלושה טעמים. הראשון, כי לבקשה לא צורף תצהיר ערוך כדין התומך בה, כנדרש בסעיף 30 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א – 1971 (להלן: "**פקודת הראיות**"). טענה זו התייתרה, כאשר המבקש צירף לכתב התשובה, תצהיר אשר נחתם במקום מושבו, בפני נציג דיפלומטי או קונסולרי, אשר אישר את נוכחות המבקש בפניו. טעם שני, מצביע על פגם בתעודה הרפואית שצורפה לתצהיר, אשר אינה ערוכה כנדרש בסעיף 22 לפקודת הראיות. הובהר, כי, התעודה אינה מאושרת ע"י נציג קונסולרי או דיפלומטי של ישראל, ותוכנה אינו כולל אישור, כי החתימה על התעודה הרפואית ראויה לאמון, וכן אזהרה, כי הרופא יהא צפוי לעונש על דברי שקר הכלולים בתעודה, בהתאם לחוקי המקום. בניגוד לסעיף 25 לפקודת הראיות, התעודה אף אינה כוללת הצהרה, לפיה ידוע למצהיר, כי חוות דעתו מוגשת כראיה בבית המשפט, ודינה כדין עדות בשבועה. לאור זאת, כך נטען, התעודה הרפואית שצורפה לתצהיר המבקש 1, הינה חסרת תוקף, ולאור תקנה 127 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, אין המבקשים יכולים להוכיח באמצעותה טענות בתחום הרפואה, הנוגעות למבקש. לגופם של דברים, טענו המשיבים, כי יש לדחות את הבקשה, משום שבהתאם להלכה הפסוקה, רק במקרים חריגים יאפשר בית המשפט לנהל חקירה נגדית באמצעות כינוס וידאו, דבר אשר פוגע קשות ביכולת ניהול החקירה, ובאפשרות בית המשפט להתרשם מן העד. על אחת כמה וכמה, כאשר מדובר בעד מרכזי מטעם הנתבעים, כפי שמהווה המבקש. המבקשים, כך נטען, לא הוכיחו קיומן של נסיבות חריגות המצדיקות העתרות לבקשה. על מנת לתמוך בטענה זו, הובאה בתגובה חוות דעתו של פרופ' מרדכי רביד, הקובעת כי תוכן התעודה הרפואית, שצורף לבקשה, אינו מלמד על בעיה בריאותית אצל המבקש 1. יתר על כן, גם אם הדבר היה עולה מהמסמך, נטען בחוות הדעת, כי אין באותה בעיה רפואית כדי למנוע מהמבקש 1 מלהגיע לישראל ולהחקר על תצהירו.

4. בתשובה לתגובה, ציין ב"כ המבקשים, כי מאחר שפרופ' רביד מעולם לא בדק את המבקש 1, והוא אינו מכיר את תיקו הרפואי ואת מצבו הבריאותי, אין הוא יכול להגיע למסקנות בנוגע למצבו או להטיל דופי באבחנות רופאו של המבקש 1.

דיון והכרעה

5. גביית עדות בחוץ לארץ באמצעות כינוס וידאו או "היוועדות חזותית", אינה מעוגנת באופן מפורש בדין הישראלי. בתי המשפט למדו על אפשרות זו מכוח סעיף 13 (א) לפקודת הראיות, המאפשר לבית המשפט בהליך אזרחי להורות על גביית עדות מחוץ לגבולות ישראל. לשון הסעיף קובעת, כי: "**לפי בקשת בעל דין במשפט אזרחי רשאי בית המשפט, אם נראה צורך למען הצדק ולפי התנאים שהורה עליהם, לצוות שעד או כל אדם אחר ייחקר בתצהיר על-ידי אדם**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1550-07

29 אפריל 2012

כהן נ' בויימלגרין

בפני כב' השופט אורי שהם

1 פלוני ובמקום פלוני שמחוץ לתחום שיפוטו של בית המשפט, ורשאי בית המשפט ליתן הוראה בכל
2 דבר הכרוך באותה חקירה, כפי שייראה סביר וצודק, ורשאי הוא להתיר לכל בעל דין להגיש את
3 פרוטוקול העדות כראיה באותו משפט".

4
5 המבחנים לאישור העדת עד השהה בחוץ לארץ, באמצעות כינוס וידאו, פורטו בפסק הדין המנחה,
6 ע"א 84/51 קלינגהופר נ' בלום, פ"ד ו 198. בפסק הדין נקבע, כי על המבקש לגבות עדות מחוץ
7 לשטחי המדינה, להוכיח: "1) כי פניית המבקש לבית המשפט נעשתה בתום לב; 2) כי יש בידי
8 העדים, אשר המבקש חפץ בגביית עדותם מחוץ לתחום השיפוט המקומי, למסור עדות שהנה
9 רלבנטית לשאלות השנויות במחלוקת במשפט גופו; 3) וכי קיימת סיבה טובה, המונעת את בואם
10 של העדים מחוץ לארץ והופעתם לחקירה בבית המשפט בישראל".

11
12 בתי המשפט נהגו לפרש כללים אלו באופן מצמצם, כאשר מדובר בעד שהוא בעל דין בתובענה, וזאת
13 משום החשיבות הרבה המוקנית להתרשמות ישירה של בית המשפט מעדותו. נוקשות ביישום
14 הכללים התבטאה, בעיקר, כאשר הבקשה להעדה באמצעות כינוס וידאו הוגשה ע"י התובע במשפט,
15 להבדיל מן הנתבע. לעניין זה ראו האמור בע"א 4649/92 פקיד שומה למפעלים גדולים נ' גהל, פ"ד
16 מז(1) 564: "הכלל הוא, שבית המשפט חייב להחמיר, כאשר מדובר במתן רשות לעריכת החקירה
17 של התובע מחוץ לתחום השיפוט המקומי; רק במקרים יוצאים מגדר הרגיל תינתן רשות, שהרי
18 התובע הוא היוזם של ההליכים. ...המבקש להוציא מחברו נושא לא רק בנטל ראיתי מיוחד; הוא
19 נושא גם בחובה מוסרית רבה יותר, שהרי הוא שהניע את גלגלי המשפט, ואל לו לנסות ולהעביר
20 את הזירה של בירור הפלוגתא למישור שהוא, למעשה, מחוץ לבית המשפט. בית המשפט קמא לא
21 נפנה לנושא זה".

22 בין הטעמים שהוכרו בהלכה הפסוקה כ"סיבה טובה" המונעת את הגעת העד לישראל, ומתירה את
23 העדתו בחוץ לארץ באמצעות כינוס וידאו "נכללו טעמים הנוגעים לבריאותם של העדים ... טעמים
24 הנוגעים למצב הביטחוני בישראל בעת מתן העדות ... וטעמים שונים הקשורים בהתחייבויות
25 קודמות של עדים, שלא ניתן היה להשתחרר מהן ... לעומת זאת, נקבע כי חשש שמא תעוכב
26 יציאתו של העד מישראל על ידי נושיו אינו סיבה טובה להתיר גביית עדות מחוץ לתחום המדינה
27 ... כן נקבע כי טעמים הנוגעים במצבו הכלכלי של העד או בעל הדין אינם טעמים מספיקים
28 לגביית עדות מחוץ לתחום המדינה..." (רע"א 3810/06 י. דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ
29 נ' גולדשטיין (לא פורסם, ניתן ביום 24.09.2007)).

30
31 ואולם, לאור התפתחות האמצעים הטכנולוגיים לגביית עדות מחוץ לבית המשפט, המאפשרים לבית
32 המשפט להתרשם מן העד באופן ברור וישיר, ולנהל את חקירתו בזמן אמת, פחת החשש מהעדר
33 התרשמות ישירה של בית המשפט מהעד, הנעדר פיזית מבית המשפט. כך גם פחתה בחשיבותה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1550-07

29 אפריל 2012

כהן נ' בויימלגרין

בפני כב' השופט אורי שהם

1 ההבחנה בין העדת התובע לבין העדת הנתבע (אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 327 (מהדורה
2 עשירית, 2010)).

3 ההתקדמות הטכנולוגית אף הובילה את בתי המשפט להגמיש את דרישות הפסיקה במבחן "הסיבה
4 הטובה": "יש צדק בגישה שמציג חברי לפיה גישת בתי המשפט לאפשרות טכנולוגית זו צריכה
5 להיות מרחיבה יותר מהגישה שהיתה נהוגה בעבר לגבי גביית עדויות מחוץ לתחום השיפוט...
6 סבורה אני כי המבחנים הבסיסיים שנקבעו עוד בראשית ימי המדינה – טעמים עדיין עמם. הרחבת
7 הגישה צריכה להתבצע על ידי הגמשה ביישום של חלק ממבחנים אלה. ... האפשרויות הטכניות
8 הגלומות בדרך כלל באמצעי היוועדות חזותית מאפשרות, לדעתי, להקל במבחן 'הסיבה הטובה',
9 ובפרט לגבי עדים שלבעל דין אין שליטה על רצונם לבוא לישראל כמו שאירע בפרשת אהרוני
10 הנזכרת" (פסק דינה של כב' השופטת נאור ברע"א 3810/06 הנ"ל).

11
12 יחד עם זאת, ועל אף החידושים הטכנולוגיים, חזרה ההלכה הפסוקה והדגישה את העדיפות
13 הברורה של שמיעת העדות בפני השופט בבית המשפט בישראל על פני צפייה בה, באמצעות כינוס
14 וידאו. וכך נאמר בע"א 7516/02 ד"ר דוד פישר נ' רו"ח צבי יוכמן (לא פורסם, ניתן ביום 11.04.05):

15 "בהקשר זה, יש להביא בחשבון את האמצעים הטכנולוגיים הקיימים כיום,
16 המצמצמים את הפגיעה ביכולתו של בית המשפט להתרשם ממהימנותו של עד המצוי,
17 באותה שעה, מעבר לים.... אלא שבכך אין כדי לפתוח פתח רחב ובלתי-מוגבל לחקירת
18 עדים מחוץ לתחום השיפוט. כל מקרה, ראוי לו שייבחן על-פי נסיבותיו... לדעתי, טרם
19 הגיעה השעה שבה אמצעים טכנולוגיים, משוכללים ככל שיהיו, יחליפו את היתרון
20 שבהתייחסות הצדדים ועדיהם זה מול זה, פנים מול פנים. קיים עדיין יתרון
21 בהתרשמות בלתי-אמצעית של השופט מן העד היושב על דוכן העדים. לפיכך, מוטלת
22 הדרישה על בעל-דין, העותר לקיום חקירה באמצעות כינוס-וידאו, להציג, בתום-לב,
23 עילה מספקת לכך".

24 כן ראו את הדברים המובאים בפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) גרוניס ברע"א 3810/06 הנ"ל:

25 "נקודת המוצא לדיון היא עדיפותה של העדות בין כתלי בית המשפט. גם היום, כמו
26 בעבר, אין תחליף להתייחסותו הפיזית של עד בבית המשפט לעדות 'חיה'. כך במיוחד,
27 שעה שקיימת חשיבות רבה לבחינת מהימנותו של העד ... השימוש במצלמות וידאו
28 עלול להטיל מגבלות שונות על האופן בו נערכת החקירה הנגדית ועל היכולת של בית
29 המשפט להתרשם באופן מלא מן העד. כבר התייחסנו למגבלות העשויות לחול על
30 יכולתו של בית המשפט להפעיל סמכותו על העד במקרים בהם הוא נוהג שלא כראוי,
31 וכן לאפשרות שאף בעיני העד אין הסיטואציה זהה לזו הקיימת כאשר הוא מעיד באולם
32 בית המשפט. על כן, אין לפתוח פתח רחב מדי ובלתי מוגבל לגביית עדות באמצעות
33 היוועדות חזותית ואין לוותר על הדרישה להציג, בתום לב, סיבה מספקת למתן עדות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1550-07

29 אפריל 2012

כהן נ' בויימלגרין

בפני כב' השופט אורי שהם

בהיוועדות חזותית...על המבקש להעיד בהיוועדות חזותית אף לתמוך בקשתו בתצהיר מתאים לעניין הטעם שביסוד הבקשה".

באשר למצב הבריאותי של העד כ"סיבה טובה" להעדתו באמצעות כינוס וידאו, קבע בית המשפט בע"א 84/51 האמור, כי יש לאפשר עדות כאמור של עדה, ה"סובלת זה שנים מספר, מחמת היותה עצורה זמן ניכר במחנה הסגר...ממחלה המאלצת אותה לקבל טיפול רפואי בסנטוריום בצרפת, וכל מסע ארוך עלול לסכן את בריאותה". בע"א 4649/92, שהובא לעיל, נקבע שעל המשיב, הסובל ממחלת לב, להעיד בישראל, על אף חוות הדעת הרפואית מטעמו, בה נאמר, כי הדבר עלול לגרום לו לאוטם שריר לב נוסף, אשר יוביל לנזק בלתי הפיך, ואף למוות. באותן נסיבות, נטען בחוות הדעת, כי המבקש יכול לטוס לישראל, ולעמוד במתח הרגיל הכרוך עדות וחקירה בבית המשפט, וזאת בהשגחה רפואית. הקושי נבע מהחשש של המבקש, כי יוזמן לחקירה משטרתית ואף ייעצר, עם בואו ארצה, נסיבות שיחמירו את המתח הנפשי, מעבר לזה הנובע ממתן העדות גרידא. משהמדינה, המערערת, הודיעה כי המשיב לא ייעצר, ולאור העובדה, כי המשיב שימש כמעין תובע בתיק בו נדרשה העדתו (ערעור על שומת מס הכנסה), קבע בית המשפט כי עליו להעיד בישראל.

מן הכלל אל הפרט

6. לאחר בחינת טענות הצדדים, ובהתאם לחוות הדעת מטעם המשיבים, הגעתי למסקנה, כי יש לדחות את הבקשה שלפניי, משום שלא מצאתי "סיבה טובה" לאשר את עדות המבקש באמצעות כינוס וידאו. ראשית, ולמרות תלונות המבקש על פריצת דיסק חמורה, בקשתו לא נתמכה בחוות דעת רפואית מטעם מומחה בתחום האורטופדיה, אלא במכתב לאקוני של רופא כללי. שנית, כפי שנטען בחוות הדעת של פרופ' רביד, המכתב המצורף מתאר בעיקר את תלונותיו של המבקש אודות מצבו, ולא מפרט תוצאות או מסקנות של בדיקה רפואית שנעשתה למבקש. לא ניתן להסיק מתוכנו כי מצבו הרפואי האובייקטיבי, אכן אינו מאפשר לו לטוס לישראל. שלישית, בסוף המכתב, צויין, כי המבקש מופנה להמשך בדיקות, אולם לא הובהר באילו בדיקות מדובר ומה רמת דחיפותן. רביעית, בסיום המכתב, הרופא מייעץ למבקש, ואינו אוסר עליו, לטוס טיסות ארוכות. עוד יש לציין, כי הנני מקבל את האמור החוות הדעת מטעם המשיבים, כי אף אם המבקש סובל מבעיה בריאותית משמעותית, לא עולה מהמכתב שצירף, עדות למגבלה רפואית, שלא ניתן לפותרה באמצעים שונים. מאחר שהמבקש התלונן על כאבים מוגברים בעת ישיבה, הוא אינו חייב לשבת באופן רציף במהלך כל הטיסה לישראל או שיש באפשרותו לשדרג את נוחות הישיבה, באמצעות טיסה במחלקת עסקים. המבקש יכול גם לבחון את האפשרות לטוס לישראל בטיסה, הכוללת עצירת ביניים, ואשר תמנע ממנו ישיבה ממושכת במטוס. ב"כ המבקש לא התייחס לאפשרויות אלו, טרם ביקש מבית המשפט לחרוג מהכלל, לפיו עדות המבקש תעשה בבית המשפט בישראל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1550-07

29 אפריל 2012

כהן נ' בויימלגרין

בפני כב' השופט אורי שהם

1 לאור האמור, על המבקש להתייצב לעדות בישראל במועד ההוכחות הבא, 17.05.2012.

2

3 משהחלטתי לדחות את הבקשה בהתייחס לתוכנו של המסמך הרפואי, אשר צורף לבקשה, לא ראיתי

4 צורך להדרש לטענת המשיבים, כי המסמך לא נערך כתעודה רפואית, בהתאם להוראות פקודת

5 הראיות. זאת, אף שיש טעם רב בטענה בעניין זה.

6

7 ניתנה היום, ז' אייר תשע"ב, 29 אפריל 2012, בהעדר הצדדים.

8

9

אורי שהם, שופט